

Kanadai Magyar Ujság
 Kanada és az angol birodalom legelterjedtebb és legújabb magyar lapja.
 Megjelenik: szombaton
 Előfizetési ára évi \$3.00
 Kétfelhő országokban \$1.60
 Szociális, kulturális és sport hírek.
Winnipeg, Man.
 296½ Main Street

Kanadai Magyar Ujság

Főszerkesztő: HORDÓSY IVÁN Editor

Canadian Hungarian News
 Canadian Magyar Ujság
 is the leading Hungarian Newspaper with the largest circulation in the British Empire.
 Issued every Saturday
 Subscription Price
 In Canada \$3.00
 In foreign countries \$3.60
 Office and printing plant
 296½ Main Street
Winnipeg, Man.

VOL V. EVFOLYAM

WINNIPEG, MAN., 1928. SZOMBAT FEBRUÁR 18.

NO. 8. SZAM.

Negyvenkilenc ember borzalmas pusztulása az ontarioi aranybányában

TIMMINS, Ont. február 12.

Az itteni Hollinger Consolidated Gold Mines telephelyén irtozatos szerencsétlenség történt pénteken a délelőtti órákban. A szerencsétlenség közvetlen okozója az egyik tárnában — eddig még ki nem derített okokból — támadt tűz, amely a bányatelep felső rétegeiben ültet ki és azokat annyira elárasztotta füsttel és mérges széndioxidokkal, hogy az alsóbb rétegekből való áthaladást jóformán lehetetlenné tette.

A legnagyobb baj az volt, hogy bár a tűz már reggel 8 óra tájban kiütött, az alsó rétegekben dolgozó munkások a füstöt csak tíz óra tájban vették észre és csak ekkor kezdtek menekülni.

Délelőtt 10 és 12 között, mintegy 8-900 munkás jött fel a bányából, de eddigre már öt bányászot megölt a mérges gáz és negyvennégyet teljesen elzárta a külvilágtól, mert a gáz olyan vastag rétegekben árasztotta el a tányaterületet, hogy a mentési munkálatokat teljesen abba kellett hagyni. A gáz erősségének megméréseire kalitkában egy kanári madarat bocsátottak le, amely két perc alatt elpusztult.

A jelentések szerint az amerikai kontinensen — és ez szinte hihetetlen — csupán egyetlen olyan segélykocsi van, amely a speciális követelményeknek teljesen megfelel és ezt Pennsylvániában használják. A kocsit azonnal elküldötték a szerencsétlenség színhelyére.

Mindenesetre jellemző, hogy ugyanakkor, amidőn a Hollinger aranybánya a világ harmadik és az északamerikai kontinens első és legnagyobb aranybányája, amely 1911 óta 121 millió dollár értékű aranyat termelt ki, nem gondoskodott még ilyen minimális mértékben sem munkásainak életbiztosításáról.

A szerencsétlenség áldozatainak nevét még nem hozták nyilvánosságra és reméljük, hogy közöttük nem fogunk magyar nevet olvasni.

Harminckilenc munkás holtteste

TIMMINS, Ont. február 14.

Bár a mentési munkálatok eredményéről hivatalos jelentést mindeddig nem adtak ki, megállapítható, hogy a szerencsétlenség keletkezésének időpontjától mostanig összesen tizenkét embert sikerült megmenteni és harminckilenc bányász életét vesztette a borzalmas katasztrófában. A torontói tűzoltóság különvonaton küldte gázáldozatait a színhelyre és a pittsburgi bányatelep is elküldte speciális mentőkocsiját, mely vasárnap, február 12-én reggel 7 órakor érkezett meg és azonnal munkához látott.

Ma már egészen bizonyos, hogy a mentési munkálatok főleg a szükséges mentőeszközök hiánya folytán valottak kudarcot, amely körülmény rettenetes felelősséget hárít a bányavezetésre.

A telep egyébként teljesen kihalt, özvegyek és árvák kétségbeesett siránkozásai hallható mindenütt. Az első áldozatokat hétfőn temették el.

King, miniszterelnök és P. Heenan, munkaügyi miniszter részvételi-iratokat küldöttek, míg az egyik biztosító társaság 5000 dollárt küldött a szerencsétlenül járt bányászcsaládok felegyelésére.

LEMONDOTT A SZERB KORMÁNY

BELGRAD, Febr. 13. — A szerb kormány beadta lemondását. A múlt héten öt miniszter mondott le. Emiatt tarthatatlanná vált a helyzet. A király Vukovics, volt közoktatásiügyi minisztert bízta meg az új kormány megalkotásával.

A támadókat. A Calles-kormány minden katolikus vezetőembert letartóztat, akár fejt ki forradalmi tevékenységet, akár nem. Guanajuatában Father Jose Amay Gonzales és Father Samuel Ginort letartóztatották, mert egy házasságkötésnél közreműködtek. Guadalajarában, Pihuama közelében, 14 forradalmárt megölték a szövetségi katonák.

Magyarország megszakítja a diplomáciai viszonyt Mexikóval?

Budapest, febr. 14. A magyar parlamentben indítvány hangzott el arra vonatkozólag, hogy a mexikói kormány által elkövetett átlandó atrocitások miatt Magyarország szakítsa meg a diplomáciai összeköttetést Mexikóval.

MEXICO CITY, febr. 13. — A Calles kormány Jallaco és Guanajuato államba küldte nélkülözhető katonaságának nagy részét, mert ott újabb forradalom tört ki, állítólag gyújtogatnak és a vonatok ellen is bombamerényeket követnek el a Calles elleni felkelők. Maga Amare, hadügyminiszter indítványt a hadműveleteket a kormány nevében a forradalmárok ellen. Guadalajarában a felkelők bombaműködést követtek el egy vasút ellen. Bombázó repülőgépekkel kergették el

Pofozkodtak az oláh parlamentben

BUKAREST, febr. 14. A NEMZETI PARASZTPÁRT VEZÉRE ÉS A BRATIANU PART EGYIK KÉPVISELŐJE HAJBAKAPTAK ÉS ÖKÖLLEL OTTOTTAK VERTEK EGYMÁST MA A PARLAMENT BEN.

MANIU, A PARASZTPÁRT VEZÉRE TOLVAJ GAZEMBERNEK NEVEZTE LUPU MINISZTERT, AMIRE A MINISZTER PARTHIVEI NEKIES-TEK MANIUNAK ÉS AZ EGYIK KÖZÖLŐK FELFOZTA. FELFEGYVERZETT KATONÁK VALASZTOTTAK SZÉT A VEREKEDŐKET. A KORMÁNY EGESZ SEREG PARASZTPARTI KÉPVISELŐT, HARMINC EGYMÁSUTAN KÖVETKEZŐ OLEGORL KITILTOTT, AMIRE UJABB ÖRRIASI FELZUDULÁS ÉS SOTRANY KELETKEZETT.

Irtóztos vihar pusztít Európában

London, febr. 14.

EURÓPÁN UJBÓL BORZALMAS VIHAR SEPERT VÉGIG, MELY ANGLIÁBAN TIZENEGY, SKANDINÁVIÁBAN PEDIG HUSZONNÉGY EMBERLELETET KÖVETELT ALDOZATUL.

RENGETEG ÉPÜLET ELPUSTULT ÉS SZÁMTALAN HAJÓ VESZETT EL ÉS A VIHAR A TENGER VIZÉT ANYYIRA FELKAVARTÁ, HOGY A SKANDINÁV PARTOK MENTÉN A TENGER ALSÓ RÉTEGEIBEN LEVŐ KÉNES HIDROGÉN A FELSZINRE KERULT ÉS MILLIONYI HALAT PUSZTITOTT EL EGYES VIDÁKEKEN AZ ÉHINSÉGTŐL FELNEK MIUTÁN A LAKOSSÁG NEM HAJLANDÓ HALAT ENNI, ATTÓL TARTVAN, HOGY MEGMÉRGEZŐDIK.

MOZSKVÁBAN A RUDSENKOVÓ VASMŰVEK TELEPÉN VOLT ÖRRIASI ROBBANÁS, MELY TIZENKÉT MUNKAST ÖLT MEG.

Amerika pénzügyi központjában hirdetik már Trianon revízióját

Rothermere lord, Magyarország hatalmas és önzetlen barátja legutóbb a newyorki Wall Street, az Egyesült Államok pénzügyi életének központjában dobta bele a magyar kérdést, amikor hosszú hasábkönn ismertette a „Magazine of Wall Street” című nagyvonalú közgazdasági folyóiratban a trianoni szerződés szörnyű igazságtalanságait. A lap, amelyben a cikk megjelent, a cikk első oldalához színes kéretet rajzoltatott a háborúról. A pusztulás képe közepette hatalmas ágyúokádja az égbe a tüzet és kigyuladt repülőgépek zuhannak a föld felé köröskörül. Lord Rothermere személyi súlyának külön bevezetés adódik, amely konkluziót von le az lap olvasói számára és Szerkesztő aláírással ezeket mondja:

— A probléma, amelyről Rothermere lord beszél — Magyarország szerencsétlen helyzete — talán helyi vagy legalább is alárendelt jelentőségű problémának tűnhetik fel azok előtt, akik nem járatosak Európa ügyeiben. A helyzet azonban valójában az, hogy Magyarország és Csehszlovákia viszonya veszedelemmel fenyegethet egész Európa békéjét. Hogy a trianoni szerződés, amelyről Lord Rothermere beszél, revidálni kell-e vagy sem, ez kétségtelenül a legfontosabb kérdések egyike, ami ma Európa előtt fekszik. Fontosságát nem lehet egyedül Magyarországra és Csehszlovákiára szorítani, mert revidálása valószínűleg megnyitná az utat a többi szerződéskebe, különösen a versaillesi szerződésbe való belekötésbe. Kétségtelen, hogy Lord Rothermere Európa fájó pontjára tette az újat és megállapításai a legfontosabb olvasást érdemlik meg, mert egyenes kulcsát szolgáltatják a kontinens jövő állapotainak. Mint ilyen természetesen

nagy értékkel bír azok számára, akik tőkét helyeznek el európai papirokban és az üzletemberek számára, akiknek ott érdekeltségeik vannak.

Ezután következik Rothermere részletes tanulmánya, melyből azonban — helyszüke miatt csak az alábbi áronatokat közöljük:

— Az összes levert nemzetek között Magyarországot sújtották a legjobban a trianoni szerződéssel, amely a legkegyetlenebb szerződés Európa történetében azóta a szerződés óta, amelylyel három más ország között felosztották Lengyelországot (és tudjuk, hogy Lengyelországot vissza kellett állítani.)

De még ezt a rettenetes szerződést is meg lehetett volna érteni, ha valóban szükséges lett volna és az új helyzet jobb lenne, mint a régi. De feltorgatni egy ezerszeresítő államot pusztán azért, hogy új államokkal kísérletezzenek, ez olyan veszedelmes fényűzés, amit Európa nem engedhet meg. A trianoni szerződés Közép-Európa balkanizálását jelenti.

Ha megemlítem olyan kiváló állam férfiak neveit, mint Mr. Lansing (Wilson kormányának külügyminisztere és az Egyesült Államok párisi békedelegátusa) és De Monzie (francia elrendezés megvitatásának alapjait. Fontosságát nem lehet egyedül Magyarországra és Csehszlovákiára szorítani, mert revidálása valószínűleg megnyitná az utat a többi szerződéskebe, különösen a versaillesi szerződésbe való belekötésbe. Kétségtelen, hogy Lord Rothermere Európa fájó pontjára tette az újat és megállapításai a legfontosabb olvasást érdemlik meg, mert egyenes kulcsát szolgáltatják a kontinens jövő állapotainak. Mint ilyen természetesen

Mit követel az utódállamoktól a józan ész?

En azt hiszem, hogy azt a javaslatot, amit én tettem, könnyen elfogadhatnák az összes felek a jövő elrendezés megvitatásának alapjait. Józan ész kell csak hozzá és ebből a kiindulási állomásnak lenne a legtöbb haszna. Ahogy a helyzet ma áll, ezeknek az államoknak nagyszámú nemzeti kisebbségeik vannak, amelyeket nagyon nehéz kormányozni. Bizonyítja ezt Csehszlovákia mai zavarokkal teljes helyzete.

Csehszlovákia például hét különböző nemzetiségűből áll, amelyek mind egyike olyan antagonizmussal visel

totik a másik iránt, hogy egyedül és az antagonizmus valószínűvé teszi, hogy az állam darabokra hull a zavar első jeleire, mert minden nemzetiség meg fogja ragadni az alkalmat arra, hogy visszacsatlakozzék fajrokonához.

Ex az új rend vajjon, amelyet négyévi küzdelemmel meg akartunk teremteni? Csehszlovákiának csak a hasznára válnék, ha visszadná azt az egymillió magyart, akik kompakt tömegekben élnek Magyarország határámentén és akiket valamilyen magas,

de egészen érthető okokból elszakítottak az anyaországtól.

Még maga a Daily Telegraph, amelyet gyakran inspirál az angol külügyminisztérium is kénytelen volt elismerni, hogy „nem lehet nemzeti államnak nevezni egyikét sem az új vagy újonnan megnőtt államoknak. Csehszlovákia lakosai között több, mint hárommillió német és egymillió magyar van. Románia átvett 1,800,000 magyart és 800,000 szászt, akik mind nyájban magasabb kulturstandardon állnak, mint ő maga.

Ha megfontolás tárgyává tesszük azokat a nagy előnyöket, amelyeket ezek az államok kaptak a szövetségesek jóvoltából,

igazán nem nagy dolog arra kérni őket, hogy az európai béke érdekében adják vissza egy kis részt annak a területnek, amelyet kaptak és amelynek tölük teljesen elűtő nemzetiségű lakosság van. Enélkül az én meggyőződésem szerint nem lehet igazi béke Közép-Európában.

HEVES VITÁK A BIRODALMI PARLAMENTBEN

BOURASSA ÉS CLARK TÁBORNOK ÖSSZECSAPÁSA — A HUDSON BAY VONAL ÉS A BEVANDORLÁS A KÖZÉPPONTBAN

Ottawa, febr. 11.

A birodalmi törvényhozás heves jelenetek színhelye volt az elmúlt héten. A megindult viták középpontjában a bevándorlás kérdése és a Hudson Bay vonal problémája volt.

A parlamenti harc Henry Bourassa pártokivüli, (Labelle), kijelentéséből indult ki, mely szerint Kanada igen nagy hibát követ el, amikor jóformán minden válogatás nélkül bocsátja be a szomszéd országokból, akik Angliából vándorolnak ide.

— Ezek között — mondotta Bourassa — sokan vannak, akik a legradikálisabb és legszélsőségesebb elveket vallják és mindennek ellenségei, ami nemzeti és ami brit. Ha azt akarjuk, hogy Kanada minél előbb elszakadjon a birodalomtól és a helyzet a dominium és London között napról napra kiélesedjék — folytassuk csak tovább a mai politikát és az eredmény nem fog elmaradni!

Bourassa szavaira nagy izgalom támadt — különösen a konzervatívok sorában, akik közül Clark tábornok heves hangon válaszolt Bourassának: — Nem tette-e meg mindenki a kötelességét a háború alatt Kanadával és a brit birodalommal szemben?

Bourassa válaszában kifejtette, hogy a háború óta a viszonyok nagyon megváltoztak és kifejtette, hogy a jelenlegi brit politikát, mely a békét hirdeti, a legnagyobb mértékben támogatja.

— Mindazonáltal — folytatta — csak addig leszünk a brit politika hívei, míg az békét hirdet, abban a pillanatban, amint Anglia kardjára csap, velünk találja magát szemben.

C. E. Bothwell (liberális Swift Current) kijelentette, hogy kerületében több vasútvonal kiépítésére van szükség. Vannak helyek, — mondotta, — ahol a farmernek még ma is 25-30 mérföldnyire kell elmennie, hogy a legközelebbi vasútállomást elérhesse.

Majd gratulált a vasúti miniszternek a Hudson Bay vonal kiépítése körül elért eredményekért.

L. H. Jelliff (U. F. A., Alberta Egyesült Farmerai, Lethbridge) a szénszállítási problémájáról beszélt. Kijelentette, hogy Albertában, mintegy száz ezer ember sorsa függ a szénszállítási problémájának kedvező megoldásától, mindazonáltal erről a kérdéseről a trón beszédeben mit sem hallott. A probléma mielőbbi megoldását sürgette.

F. P. Quinn (konzervatív, Halifax) heves támadást intézett Dunning vasúti miniszter ellen, akit azzal vádolt meg, hogy a Hudson Bay vasútvonal munkásai részére North Carolinából szállított burgonyát és a szükséges szénat szintén az Egyesült királyságból importálta.

Dunning a leghatározottabban viszusztatotta a vádat és kijelentette, hogy összesen 45 bushel amerikai burgonyát szállítottak erre a célra, azt lá véletlenül. Kár tehát a konzervatív pártnak 45 bushelért ilyen nagy hühhöt csapni.

Majd a konzervatívok vezérét, Bennettet támadta meg, bebizonyítván, hogy Bennett még 1925-ben is ellene volt a Hudson Bay vonal kiépítésének, csupán amikor már látta, hogy a mozgalommal nem tudja magát tovább szembehelyezni, hallgatott el és volt hajlandó a tervet támogatni. Hon. Dr. Edwards (konzervatív Frontenac Addington) Forke, bevándorlásiügyi miniszter ellen intézett támadást és kijelentette, hogy a bevándorlási politikát nem nemzeti, hanem üzleti érdekek irányítják.

Mr. Forke válaszolt az ellen, mire Forke kijelentette, hogy Edwards eljárása nem korrekt.

Majd újra Bourassa vádjával foglalkozott a parlament.

Agyonlőtte feleségét, azután magával végzett a farmer

Prince Albert, febr. 14.

Billy Kaskow, claytonvillei farmer hétfőn anyósával Foxfordon levő hometeadjén öt revolvergolyóval lelőtte feleségét, majd kiment az udvarra és agyonlőtte magát.

A rendőrségi vizsgálat megállapította, hogy Kaskow boldogtalan házasságot élt, minek folytán felesége elhagyta és visszaköltözött édesanyjához.

Kaskow nem tudott belenyugodni a válás gondolatába és felszólította az aszonyt, hogy térjen vissza hozzá. Miután felesége erre nem volt hajlandó, elkövette végzetes tettetét.

A tejtermelők Reginában gyűléseztek

Regina, febr. 11.

A Saskatchewan Tejtermelők nagy szabású konvenciót tartottak, melyet Gardner, miniszterelnök és Hamilton, földművelésügyi miniszter beszéde nyitott meg.

A gyűlésen számtalan érdekes felszólalás történt. A konvenciót Miss Helen G. Campbell (Ottawa) előadása zárta be, melyben Miss Campbell „A modern éva kötelessége” címen gyantelt (Folytatás az 5-ik oldalon!)